СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XL. Ч. 156. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 7 липня 1932. VOL. XL. No. 156. Jersey City, N. J., Thursday, July 7, 1932. THREE CENTS.

В КОНҐРЕСІ ЗМАГАЮТЬ ДО ЗМІНИ ПРОГИБІЦІЙНИХ ЗАКОНІВ

ВАШИНҐТОН. — В сенаті й палаті послів розпочали мокрі завзяту аґітацію за негайну зміну прогибіційних законів. Акція оперта на ухвалах обидвох конвенцій і тим самим має вигляди на успіх.

ГУВЕР ЗДЕРЖУЄ УХВАЛУ ДОПОМОГОВОГО ПРОЄКТУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер здержав в останній хвилі ухвалу допомогового законопроєкту на суму $2,100,000,000. Домагається деяких змін щодо розпреділення грошей на публичну розбудову як і є проти того, щоби Фінансова Корпорація відбудови могла позичати гроші поодиноким особам.

ПРОТИ ОЗНАЧУВАННЯ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТЕНЬ ПРИ ПУБЛИЧНИХ БУДОВАХ.

ВАШИНҐТОН. — Користаючи з права закладання вета, президент Ґувер відмовив свого підпису під законопроєкт, який наказує виплачувати робітникам, занятим при публичних будовах, такі платні, які істнують в тих околицях, в яких виконуються будови.

Президент подав до своєї відмови арґументи секретаря праці Довка, котрий називає цей проект „непрактичним" і „бюрократичним".

БОРА РАДИТЬ ПУСТИТИ В ОБІҐ БІЛЬШЕ ГРОШЕЙ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора каже, що кредит в Злучених Державах є тяжкий тому, що маси держать у сховках великі скількости золота. В Америці, говорив Бора, є три частини всього золота, яке істнує в цілім світі, але край є мов спаралізований фінансово, бо золото ховають. Як не буде зміни в грошевій ситуації, казав Бора, то не буде здержання упадку цін на товари і не буде тим самим здержання зросту безробіття. Тому Бора радить збільшити грошевий оборот і пустити в рух державні бонди.

ПУСТИЛИСЯ ЧЕРЕЗ ОКЕАН У ДОРОГУ ДО БЕРЛІНА.

ГАРБОР ҐРЕЙС (Нюфандленд).—Американські летуни, Джеймс Метерн і Бенет Ґрифин, бувці американські офіцири, пустилися літаком через Атлянтійський океан, з Гарбор Ґрейс довкола світа, намагаючись дістатися у першу чергу до Берліна.

Прилетівши до Гарбор Ґрейс, мусіли кружляти через мраку яких 4 години, заки попали на летунське поле. Летунів попереджено, що на океані мрачно, але це їх не відстрашило й вони набрали ґазоліни і вибралися у дальшу дорогу.

РУЗВЕЛТ ВИБИРАЄТЬСЯ КРУЖЛЯТИ ПО ВОДАХ.

ОЛБАНІ. — Ґовернор Рузвелт винаняв яхт і вибирається разом з 4 синами до Ню Інґленд, щоби там кружляти по водах який тиждень і бути здалека від світа та відпочивати, щоби потім забратися до виборчої кампанії зі свіжими силами.

ВИСМІВАЮТЬ ПОЛІТИКУ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Вже зближається час виборчої кампанії. А видно це по тім, що републиканці зачинають атакувати демократичного кандидата на президента, Френклина Рузвелта. Секретар Гайд каже, що Рузвелт хоче ратувати безробіття залісненням, а один чоловік може засадити за один день 1,000 дерев, а 1,000,000 безробітних 1,000,000,000 дерев. Щож вартує супроти цього, казав Гайд, цілий „великанський" проєкт Рузвелта ліквідації безробіття? До того треба додати, кінчив Гайд, що в нюйорськім стейті працює при залісненню правильно всього 279 людей.

ВЕТЕРАНИ ДАЛІ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Ветерани, яких є ще в Вашинґтоні понад 15,000, голодують, бо живляться головно пшеницею, але далі демонструють і домагаються бонуса.

Підчас останньої демонстрації вони вже голосно гуділи, коли бесідник згадав імя президента Гувера, як того, що разом з Гардинґом і Кулиджом, є проти виплати ветеранського бонуса.

ОБИДВІ ПАРТІЇ ВИТАЮТЬ ҐАРНЕРА.

ВАШИНҐТОН. — В палаті послів повитали посли обидвох партій дуже сердечно свого президента Ґарнера зприводу його номінації демократичною конвенцією на заступника президента. Ґарнер був урадований овацією, але заповів, що дуже перетомлений і рад би вже виїхати до Тексас і погрітися на сонці.

БУЛО 245 ЖЕРТВ ПІДЧАС СВЯТА НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

НЮ ЙОРК. — Хоч яке спокійне було цього року Свято Независимости, а всеж таки не обійшлося без 245 смертних випадків. В автомобілевих колізіях згинуло 119 осіб, 80 затонуло підчас купання в морі чи в ріках, а решта згинула підчас святочної стрілянини. Поступ видно хіба в тім, що нещасливих випадків було на половину менше ніж у 1931 році.

ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ У КАНАДІ.

З Отави повідомляють, що вже на укінченню переговори домінії з дотичними провінціями в справі пляну допомоги безробітним. Кілька тисяч безробітних осіб буде поселених на опущених фармах, де є які-сь будинки, і кожній буде видано по $200 на розведення малого господарства, як на управу ярини і розведення домашньої птиці. Самітні будуть працювати на дорогах і т. д. за харчі і по $7.50 заплати готівкою на місяць. Хто на це не пристане, буде позбавлений усякої допомоги.

НЕМА ТО ЯК РОЗУМНА ОЩАДНІСТЬ!

Якась ґеніяльна голова в міністерстві рільництва заборонила ввіз кінського зуба до Польщі. Кінський зуб, як відомо, в Польщі ніколи не видає зерна і його треба спроваджувати з Італії. По війні зі зростом молочарських кооператив зросло запотребування зуба в десятеро. Але міністерство заборонило таки ввіз насіння кінського зуба. По довгих заходах дозволено на закупно кінського зуба лише „Звйонзкові Кулек Рольнічих" у Варшаві. З інших товариств не одержало дозволу ні одно. Молочарські кооперативи ростуть, зеленої паші треба, а зуба на лік не дістане. Нагадує ця заборона заборону ввозу до Польщі машин до шиття. Делеґації купців сказано в міністерстві, що то неможливо, щоби в Польщі не було ні одної фабрики машин до шиття! Нема то, як самовистарчальність і розумна ощадність!

ОГОНЬ У ПСАРАХ.

В неділю, 22. травня, вибухнув огонь у Псарах, пов. Рогатин, в хаті Гаськи Просіцької. Вогонь перекинувся на трох сусідів. Велика посуха й маленька криничка унеможливлювали ратункову акцію. Парубки стояли безрадні, бо води не можна було доставити. Начальник громади Захарко Колодій став підганяти парубків, при чім побив сильно Романа Лисого (війтови помагав бити його син Корнель).

ФАЛЬШИВИЙ ҐІНЕКОЛЬОҐ.

Львівська поліція арештувала Владислава Холеву, котрий, не маючи ніяких медичних студій, завів у себе лікарську порадню для жінок, які хотіли позбутися плоду. Клієнтелю спроваджувала до нього його служниця Шальківна. Підчас операції вона повнила обовязки асистентки. Її також арештували. Безпосередньою причиною до арештування фальшивого ґінекольоґа та його помічниці було важке занедужання пацієнтки цього лікаря, Аделі Жумірчик.

ЦІКАВА ВІЗИТА.

В часі латинських Зелених Свят загостив до Сколього та до Синевідська Вижнього латинський біскуп Лісовський. В обох місцевостях вступив до українських церков, де виголосив проповіди по польськи, починаючи словами „Христос воскрес". Говорив про одного Бога, одну церкву, одну віру, один нарід (!?), співжиття та багато інших подібних річей. Наше духовенство повідомив про свій приїзд письменно, супроти чого воно мусіло вийти на повитання.

„ЯК ПРО ЦЕ ДУМАТИ?"

Вінніпеські Поляки зійшлися оноді на віче, щоби подумати над тим, як вони мають віднестися до провінціональних виборів. Головою віча був один з тамошніх польських провідників, д-р Сендзяк. Один з учасників віча запитав його, яку політичну партію він уважає найліпшою і гідною попертя з польської сторони. У відповідь сказав д-р Сендзяк, що „тільки одна партія заслугує на попертя, колиб вона лише не поборювала релігії і родини". На те впало питання: котра то партія? „Партія комуністична", — відповів д-р Сендзяк.

Подаючи цю новинку, польський „Час" нарікає на таку нефортунну похвалу комуністів і, побоюючися, щоби хтось не використав цього на шкоду вінніпеських Поляків, з жалем питає: „Як про це думати?"

Дотепер Поляки любили пришпилювати большевицькі симпатії лищ Українцям.

СУД НАД „БРАТАМИ ІСУСА ХРИСТА".

Городський суд в Березному (Волинь) засудив штундистів Павла і Михайла Миронців з села Друховиі по 2 місяці за те, що напали і побили до безтями минулої осени селянина тогож села, Олександра Шевчука.

Штундисти, що називають себе „братами Ісуса Христа": в одній кишені носять св. Письмо, а в другій камінь.

ЗАГАДКОВЕ САМОВБИВСТВО.

В Саранчуках, пов. Бережани, жив від сімох років Андрій Борецький, що прийшов туди з теребовельського повіту. Молодим, 15-літнім хлопцем покинув рідню та пішов у світ шукати долі й, осівши в Саранчуках, заробляв на прожиття шевством. З його роботи були всі вдоволені, тому й праці йому не бракувало, так, що заощадив скромну суму гроша, купив кусник землі та мав намір побудувати собі хатину й оженитись. До зреалізування його намірів забракло йому дещо грошей. Рішив поїхати до батьків та просити допомоги. Приготовився до подорожі, а коли ранком вийшов з хати, щоб за хвилину вернутися по річи та піти на стацію — грянув стріл. Хазяйка, в котрої мешкав, вибігла з хати й у віддалі 50 кроків від хати побачила його на землі з перестріленими грудьми. Біля нього лежав обріз. Не промовивши ні слова, згинув. Цей факт широко коментується в селі.

2,000 ЯСНОВИДЦІВ У БЕРЛІНІ.

У Берліні існує професійной союз ясновидців, який має 2,000 членів. Кожний із них займається постійно ясновидючістю та заробляє цею професією на хліб. Згаданий союз видає 20 часописів, присвячених справам ясновидючости.

ЩЕ ОДНА СМЕРТЬ ЗА ЗЕМЛЮ.

В селі Маці (Волинь) підчас сварки за землю Трохим Примак і його син Іван так тяжко побили 47-літнього господаря тогож села, Якова Мілечка що він помер внаслідок тріснення черепу. Вбийників арештовано.

6 ЛІТ СПРОНЕВІРЮВАВ ГРОШІ.

У Варшаві засудили на пять літ важкої тюрми правного дорадника варшавського маґістрату, Гілярія Домбровського. Засуджений спроневірював гроші з каси маґістрату напротязі шістьох літ. Загалом спроневірив за цей час 320,000 зол. Підчас розправи показалося, що засуджений пускав часто у варшавських каварнях по кільканацять тисяч золотих протягом одного вечера. Підсудний боронився дуже ориґільно: що він через увесь час був пяний і не здавав собі справи зі свого злочину.

ЗАСОБИ КОНКУРЕНЦІЇ.

Одинокому українському лікареви у Грималові, д-рови Добромилеви, приносять величку шкоду невідомі, але злосливі люди, що спиняють людей, які приїхали з недужими до нього по лікарську пораду, мильно вказують його адресу недужим і всякими іншими способами борються з конкурентом своїх хлібодавців. Доходить навіть до того, що намовляють його сусідів, щоби ті сварилися за те, що перед хатою лікаря стоять вози, а такіж вози перед хатами інших лікарів нікому не перешкоджують.

ПЕРЕШКОДА У ВИСТАВІ.

В дні знесення панщини читальня „Просвіти" в Іщкові, пов. Підгайці, мала виставити штуку „Заклятий яр", а до помочі були запрошені аматори з Денисова. Власне цих аматорів з Денисова постерунковий забрав до жидівської хати, перевів у них основну особисту ревізію і вигнав їх з Іщкова. Чи конституція забороняє громадянам дути на театральній виставі в сусіднім селі?

БАКТЕРІЇ В СОРОЧЦІ.

Гиґієністи обрахували, що чисто випрана сорочка має на квадратовім центиметрі коло 100 бактерій. За день сушення піднесеться їх скількість до 25,000, що є ще небагато, бо бактерії не хворіють на зменшування народин. Хто носить сорочку цілий тиждень, дотягне в плеканні бактерій до півтора міліона штук на однім квадратовім центиметрі. Випрання вистарчає, щоби всі бактерії з сорочки зникли, одначе треба теж пересушити сорочку на сонці, світлі та прасувати.

Тому новітня гиґієна поважно похитує головою над звичкою не менше новітніх пань, які носять люксусове білля на собі й по місяцеви, заки переперуть його. Таке білля має подостатком бактерій, щоби заравити шкіру. Лікарі потверджують, що багато шкірних запалень, веснянок і виприсків збільшується, хоч жінки дбають про шкіру. Тому треба прати таке білля часто.

ВИКОПАНО СТАРОДАВНІ РІЧІ.

В селі Мирогоща, дубенського пов., викопано: колекцію кремінних знарядь з надбужанської епохи, кілька горшків з епохи неоліту і дуже гарні орнаменти з 7-го віку по Христі. Всі ті цінні річі віддано до польського музею в Дубні.

ЛЯХИ ЗАСУДИЛИ БУВШОГО ПОСЛА, Д. ПАЛІЄВА, ДО ТЯЖКОЇ ВЯЗНИЦІ

ОБВИНУВАТИЛИ ЙОГО В „ДЕРЖАВНІЙ ЗРАДІ", ЯКУ СУД ПОБАЧИВ У ПОСОЛЬСЬКИХ ПРОМОВАХ.

ЛЬВІВ (Західна Україна). — У Львові закінчилася судова розправа, що тягнулася через шість днів, над бувшим українським послом до варшавського сойму Дмитром Паліевим, а теперішнім редактором щоденної ґазети „Новий Час". Як відомо посол Д. Паліев уже пересидів довгі місяці тяжкого увязнення, а між іншим і в берестейській фортеці, куди його було вкинуто разом з іншими соймовими послами, яких адміністрація Пілсудського арештувала перед „пацифікацією" Галичини та перед виборами до сойму.

Ввесь судовий процес робив враження великого політичного процесу, підчас якого обвинувачений та оборона трималися з великою гідністю. Присяглі заперечили вину в державній зраді, але признали деякі інші дрібні провини. Та не зважаючи на це, трибунал видав присуд, яким засудив Д. Палієва на три роки тяжкої вязниці, зачисливши йому слідчий арешт від 11 вересня 1930 року по 7 листопада 1931 року.

Оборонці ред. Д. Палієва, д-р В. Старосольський та д-р Ст. Витвицький, внесли до найвищого суду касацію проти такого суворого й несправедливого присуду. Найвищий суд може справу цю розглянути не раніше, як через 3 до 4 місяців.

ЛЯХИ ЗАСУДИЛИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

ЧОРТКІВ (Західна Україна).—Від 9 до 16 червня б. р. відбувся перед місцевою лавою присяглих процес проти Онуфрія Шиманського, Михайла Гринчука, Павла Галущака, Семена Дутки, Якима Байдюка, Йосифа Кривого, Ілька Зарицького, Василя Чаплюка, Івана Лучика, Данила Боднара та Павла Залапського. Всі вони селяни борщівського і заліщицького повітів.

На підставі вироку присяглих суд засудив Онуфрія Шиманського за приналежність до УВО на 10 літ тяжкої вязниці, Михайла Гринчука за приналежність до УВО й підпали на 15 літ, а всіх інших за злочин забурення публичного спокою засуджено до глянути не раніше, як через 3—4 місяців.

КІНЕЦЬ КОНФЕРЕНЦІЇ ПО ОБЕЗЗБРОЄННЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія).—Конференція по обеззброєнню, що вже тягнеться кілька місяців, не даючи ніяких практичних наслідків, припинить свої праці 18 липня не менше, як на три місяці. Можливо, що скликання продовження нарад цієї конференції буде відрочено ще на довше „до кращої нагоди".

Конференція плянує зробити ще кілька пленарних засідань, щоб на них малі держави, які ще не зробили своїх заяв у справі обмеження зброєння, могли подати свої погляди в цій справі. Навагал думають, що більшість малих держав приєднаються до предложення президента Злучених Держав Гувера про зменшення всіх збройних сил на 25%.

КИТАЙЦІ БОЯТЬСЯ НАПАДУ ЯПОНЦІВ НА ПЕКІН.

ШАНҐГАЙ (Китай). — В деяких колах Китайців панує переконання, що Японці нападуть на китайську територію в районі Пекіна, куди з Манджурії зовсім недалеко. Цей напад Японці доконають при помочі армії нової манджурської держави.

Наступ Кай Шека з його спеціяльною армією проти комуністів затримується на неозначений час, бо нанкінський уряд не може дістати грошей, потрібних для утримання армії, яку для цього має зібрати Кай Шек. Тимчасом комуністи захопили в свої руки ще два міста, що знаходилися під владою національного уряду.

ТОРГУЮТЬСЯ ЗА РЕПАРАЦІЇ.

ЛЬОЗАННА (Швайцарія). — Далі провадяться змагання між премієром Еріо та канцлером фон Папеном, Німці згоджуються заплатити ще 618,800,000 долярів репарацій, з тим, що це буде остання сплата Німеччини. Поза тим Німеччина не згоджується брати на себе ніяких нових зобовязань.

Крім того фон Папен далі домагається, щоб з версальського договору було викинуто клявзулю про виновність Німеччини в розпочаттю світової Війни, а також, щоб Німеччині було дозволено тримати армію відповідну її потребам, як це тепер роблять держави антанти.

Еріо не погоджується на ці пропозиції й домагається, щоб Німеччина платила репарації, не зачіпаючи справи версальського миру, а також вимагає значно більшу суму репарацій ніж пропонують Німці. Крім того Еріо каже, що коли Америка не згодиться на зменшення їй европейських боргів, то тоді Німеччина має виконати плян Йонга.

ПРИПИНИЛИ ҐАЗЕТУ НА ТРИ ДНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Вищий суд постановив спинити на три дні видання ґазети „Колінше Фолькецайтунг". Таку кару суд дав ґазеті за напади на канцлера фон Папена, який на думку ґазети забагато говорить перед чужинцями про внутрішні справи Німеччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО ДВОХ ВИДОВИЩАХ

Що чотири роки є ми свідками двох великих політичних підприємств, републиканського й демократичного, які влаштовують дві великі коштовні вистави, звані конвенціями, на яких не бракує добрих акторів і ріжних драматичних й комічних сцен.

Оті видовища мають часами театральний вигляд, але по суті вирішують політичні й економічні справи, а ті останні обходять тепер усіх найбільше, що зовсім природне, коли нараховуємо вже 12,000,000 безробітних.

Републиканська конвенція не принесла нічого надзвичайного. Прийшли тісамі люди, що при владі, зглядно при джабі, й затвердили тих самих людей.

Демократи, як ті, що не є при владі, додавали собі відваги більшим шумом, криком і довшими бесідами. І мали дещо краще видовище, бо більш напружене й драматичне, коли їх лідер, бувший говернор і кандидат на президента Ал Смит, мимо оплесків і побіди своєї мокрої плятформи, мусів опускати Шикаго задними дверми готелю, щоби не бути свідком манїфестації, яку влаштовувано його суперникови, Френклинови Рузвелтови. І були на тій конвенції зручні політичні трики, обрахунки, інтриги і зрада джентельменського порозуміння ради заспокоєння політичних амбіцій, а навіть особистої пімсти. Все те було для одного болюче, а для другого смішне, а для дослідників політичної штуки цікаве й повчаюче. Але для широких мас не давало відповіди на те, чого та маса тепер ожидає.

По конвенціях знаємо тільки одно, що маємо тепер до діла з двома головними президіяльними кандидатами: републиканським Гербертом Гувером і демократичним Френклином Рузвелтом. І знаємо те, що обидві партії прийшли до переконання, що з прогибіцією є настільки недобре, що так як є, далі бути не може. І це одинокий позитивний успіх обидвох конвенцій, коли залишити на боці саме іменовання кандидатів.

Коли глядіти на ті конвенції з боку теперішної кризи і модерного демократизму, то треба уважати їх перестарілими інституціями, які не відповідають свому завданню. Колиж взяти під увагу ті обставини, серед яких вони зродилися, то треба признати, що навіть вони є поступом у демократизації правління. А коли не відповідають теперішним вимогам, то це є у великій мірі вина американського загалу, який інтересується політикою доперва тоді, коли доходить до такої біди, як та, яку тепер переживаємо.

Лев Ясінчук.

СВЯТА Й БУДНІ

Нічого так не ділає на душу Українця примушеного жити поза межами Рідного Краю, як вісти з тієї землі. Очевидно-одні немов оксамітом гладять душу, підіймають духа, запалюють до діла; інші драпають серце немов терням, наводять на душу сум, а то й відбирають віру в можливість кращого буття рідного народу. В цьому другому випадку відемне значіння має віддаль; нема змоги швидко перевірити, як у даному випадку заховується кривджена часть народу.

Одним з таких явищ, які родять у нас почуття радости, вдовілля, насолоди, — це ріжнородна діяльність „Рідної Школи'' на західних українських землях. І коли більша частина тієї діяльности відбувається немов у посвяченому храмі, в якому скріпляється духа, що в ньому; немов у ляборагорії хеміка, в якій очищуються душі молоді, щоби в будучому житті задержалися ясними, хрустальними; — то деколи діяльність „Рідної Школи" виходить на широкий простір, щоб вільніше дихнути воздухом, набрати сили для себе і влити її другим.

З такою метою завела „Рідна Школа'' в повоєнних роках „Свято Молоді'' в червні. Очевидно, що ці свята найвеличавіші числом учасників, видців і самою програмою — у Львові, бо там найбільше рідношкільної дітвори. Таке „Свято Молоді'' відбулося й цього року в українському городі у Львові, дня 12. червня. Було це одно з тих справжніх свят українського Львова, якого чар залишиться в серцях учасників протягом цілого року аж до червого свята. Справоздавець дневника „Діло" так м. ін. описує свято:

Битком набита площа Сокола Батька замаїла пестрими народніми одягами нашої дітвори й молоді, викликала величаве враження, в якому імпозантність суперничала з виїмковою мальовничістю. Вже дефіляда рідношкільних лав, в яких приняли участь наші найменші з діточих садків і захоронок разом зі своїми середньошкільними „товаришами", викликала крім подиву для ладу й карности, глибоке зворушення. Почуття карности й святочности хвилі, яке малювалося на дрібоньких діточих обличчах, уділювалося захопленим глядачам, що з глибоким зворушенням піднялися, коли пронісся на площі повний ліричної ніжности „Гимн Рідної Школи".

Про саме виконання програми „Свята Молоді" злишне говорити, бо не про це йде річ. Згадуваний справоздавець „Діла'' пише, що „рівень технічного виконання всіх точок програми був настільки високий, що можна говорити тільки про піднесення деяких її моментів до висоти справжнього мистецтва" п. пр. танок дітвори зі серпами, „Верховина'', темпераментний „аркан", справність і складність у будові „веж", чи ритмічність вправ учениць торговельної школи). Тому зовсім зрозумілим являється те одушевлення сірої, вбогої робітничої маси, тих батьків і матерей, яке витискає їм сльози радости з очей.

Так було у Львові.

Того самого дня відбулося ювилейне свято „Рідної Школи" в Тернополі. Взяло в ньому участь 15,000 учасників з 59 громад тернопільського повіту. У святочному поході стануло в маршовому порядку 8,056 учасників. Похід прикрашувало **1,060 кіннотчиків,** всі в однакових убраннях. Приґравало в поході 16 орхестр. Єпископ Будка перериває своє лічення і спішить, щоб відправити Архиєрейську Службу Божу. На святочній Академії виступає 8 хорів з ріжних сіл Тернопільщини — окремо й обєднано.

Найбільша українська манїфестація в довоєнному часі в Галичині, то був „СічовоСокільський Здвиг'' у Львові 1914 р. Тодішна поява відділу кіннотчиків в числі коло 50 викликало незвичайне захоплення. А цеж було загальнокраєве свято. Тепер один повіт висталяє 1,060 кіннотчиків на... святі „Рідної Школи".

Що це, що при всіх противностях орґанізується таке величаве свято? Що це, що в святочному поході йде в першому ряді редактор католицької „Мети", посол з УНДО і посол радикалів? Що це, що епископ зі шкодою для свого здоровля спішить на ювилейне свято? Що це, що струджений сапанням селянин сідає на коня та їде до Тернополя? Що це вкінці, що 16 орхестр та 8 хорів виступає згідно враз з молоддю гімназії „Рідної Школи'' в Тернополі? Чому це всенароднє українське віче у Львові, яке відбулося того самого дня ухвалює резолюції, в яких **взиває** українське громадянство орґанізувати в кожній місцевости діяльність Рідної Школи та „розвинути масову акцію за допомогою Рідній Школі? Мусить бути якась велика внутрішня сила, що все те стягає і сціплює до купи!

Так; це велика **Ідея** Рідної Школи, яку вона проводить у душах тієї молоді, що прийде по нас і стане на службі твердого національного обовязку. Це **Дух** Рідної Школи обєднує клерикала, радикала й ундиста, бо всі вони Українці й чисто українська Ідея Рідної Школи. Не в тому річ, що відбулася велика „парада'', але в тому, що ввесь нарід обєднується коло того, що **має бути,** коло тих людей, які роблять будуючу роботу, коло тих кличів, які всилі розпростувати хребет **раба** — все одно: мовчавного, чи крикливого сміхунця.

Якимиж смішними, дрібонькими, маленькими видаються всі ті, що шукають плям на сонці й трівожаться ними! Чи можна дійсно вірити в їхню щирість? Чи не є це замаскована лінь, гниль!...

Колиж Рідна Школа надлюдськими зусиллями зуміла обєднати біля себе все, що здорове духом, що творче, то — чи не припадуть супроти неї деякі обовязки й для української іміґрації? При всій яскравости й крикливости інших кличів, підставою сили нації для твердої майбутности буде все в найбільшій мірі Рідна Школа. Про це слід памятати всім діячам так, як знають це на Рідній Землі. Та не тільки памятати. Треба щось у цьому ділі зробити. Широке і вдячне поле до праці. Кожний, де може, нехай орґанізує допомогу Рідній школі. Тієї допомоги треба й тому, бо польський гріш дешевий. Таке велитенське „Свято Молоді'', у Львові, дало чистого доходу 5,000 зол. Страшенно висока сума; така, як в Америці 5,000 долярів.

Але тих 5,000 зол. вистане заледно на оплату двох шкіл на місяць, а їх у самому Львові є 25! Тому така важна допомога з Америки. Тому таке важне, щоби американські Українці вступали в члени Рідної Школи з вкладкою один доляр на рік.

Дуже цікаву гадку піддав кореспондент „Америки'' з Ню Йорку: нехай українські діти орґанізують дар на будову промислової школи у Львові — він каже — імени Юрія Вашингтона. Чому ні? Це не виключене. Це була би вдячність американських Українців і **символ** дня наших. Але наразі не можна сперечатися за... імя. Наразі поміч Америки для тієї справи така, як-ніяка. А це дуже важна річ ця промислова школа, якою іміґрація не давала віддиху Рідній Школі.

Ці дві засадничі справи: поголовне членство в Рідній Школі і як найбільша допомога для обґрунтування промислового шкільництва, для уможливлення виховання молоді в українському національному дусі, повинні стати найгорячішими змаганнями для Українців в Америці на найближчу будучність. Цим повинен успішно пожуритися кожний Українець. Мода, чи сезоновий клич може захоплювати тільки діточу душу, а зрілу людину повинна захоплювати тільки невсипуча, будуюча праця.

НІЧОГО НЕ ЧИТАЮТЬ.

Між комуністичними робітниками харківського тракторного заводу уладили анкету на тему: „Що читаете?". Питання післали 60 комуністам, між якими були також секретарі партійних ячейок, члени президії місцевої орґанізації, пропаґатори й інші активісти. Вислід анкети був ріжний. Багато активістів відповіло, що не вчаться та нічого не читають. Активіст Боярський, що зрештою є вельми чинний та передплачує „Правду" сказав, що читає лише деякі вступні статті та чужі телеґрами, нїщо іншого його не цікавить і нічого іншого не читає. Кириленко, большевик від 1917 року, що має великий вплив у партії на всі справи, відповів заперечуючо. Не вчиться і не читає. З десятьох секретарів ячейок три взагалі не читали Леніна. З усіх 60 запитаних комуністів 29 взагалі не читало Леніна.

Національним Ідеалом українського народу переймеmься дитина в Старому Краю тільки в „Рідній Школі". Тому піддержім завзято її змагання в її другому пів-століттї!

ЯК ПЕРЕХОВУВАТИ СВІЖІ ОГІРКИ НА ЗИМУ.

Коли хочемо мати свіжі огірки зимою, треба вибрати найгарніші та найздоровші та обтяти їх так, щоби лишився довгий хвостик. Вмити добре водою при помочі мягкої щіточки, потім вони висохнуть, а опісля обліплювати їх білком. Так до огірків не дістанеться повітря. Нанизати на шнурок огірки та повішати в сухім місці. Коли хочемо їсти, треба обрізати з лупи. Мають дуже добрий смак і нічим не ріжняться сід свіжих.

В. Будзиновський.

ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА

(Оповідання).

(23)

— Що його до того спонукало? — думав редактор, посилаючи свій манускрипт до друкарні. — Такий отвертий, такий смілий і такий зухвалий був дотепер.

Старому ідеалістови і через гадку не перейшло, що тут причина така стара як світ. Що де вже сам чорт не годен нічого вдіяти, там посилає бабу!

— Добре йому говорити, — думав Стефан, вертаючися до дому. — Добринський припадково довідається, або Рудецький вишпіцлює і донесе йому, що я пишу в українській й ще в такій червоній ґазеті і готово все пропасти. Готово урватися для такої дурниці! Підпис автора, то не зміст річи. Як добрий зміст, то і без підпису зробить враження. На якийсь час, доки не діпну свого, треба буде причаїтися, писати під псевдонімом. Потому, як вже нічого буде боятися, відкрию псевдонім. Тепер треба обережно! Врешті, як я за жінкою дістану маєток, то наша справа на тім лише зиськати може. Що варта така робота, яка тепер ведеться?! Що за користь з всеї тої нашої праці, всего запалу і посвяти, коли нема чим пофорсувати? Не може принести великої користи робота без тої певности, що робітника не зломить нужда. Як чоловік ожениться і буде мати обезпечену будучність, то вже можна буде сміліше виступити. Отворю дім, якого брат так страшно дається у нас відчувати. Зберу у себе всі наші сили. Не буде так, як дотепер, що буває й зійтися тяжко, бо нема в кого. Як у мене стануть частіше сходитися, то й лекше буде придумати щось розумного. Думка думку родить. В громаді, то й найдурніша голова вигадає щось розумне. Найгірше те, що тепер нема грошей на виконання проектів. Все кінчиться дефіцитами. Хоч вони не великі, та все таки неодного знеохочують до роботи. Як я стану на сильних ногах, то діри полатає моя кишення. Як будуть знати, що діло не стане на половині дороги, то наберуть духа, більшої віри в успіх і витревалости. Не для мене, а для справи буде найліпше, як на якийсь час цілком притихну, щоби потому з тим більшою енергією нанову зачати.

Пригадав собі, що в його кишені пріє лист від Гальки.

— Жаль мені дівчини, та на це нема ради. Мусить перетерпіти. Полементує троха і успокоїться. Не може жадати, щоби я для неї посвятив мою каріеру і народню справу, яка без фондів мусить кульгати... Що мені з того, що вона „вчена"! Яж з жінкою не буду вічно говорити про теорії. Я й так вже перебалакав з нею все, про що мож було балакати. До учених розмов маю досить товаришів і на це не треба брати такого тягару, яким є жінка без капіталів. Мені капіталів треба, бо розум маю свій. Витягнув з кишені Галин лист і похитав на долоні, начеб важив його тягар.

— Важкий... Мабуть змарнувала цілу лібру паперу. Чи не розписується про мою книжку? Потому, мабуть, своїм звичайом сходить на „психольоґічні проблеми"... Може їй забагається, щоби я все те прочитав?! Щасливої дороги!

Нерозпечатаний лист вкинув в отворений уличний канал.

З Добринськими сходився вже майже що днини. Або на проходах, прогульках, фестинах, або у них дома.

*

Прийшла осінь. Стефан прийшов до Добринських в уніформі однорочника.

— Як вам гарно! — заголосили нараз донька і мама.

Ґузики і синій кабат зробили враження. Стефан в уніформі заважив більше, як десять цивільних Стефанів. Рудецький пішов цілком в кут.

— Його й не приняли до війська. Такий каліка думає женитися! — говорила згірдно дівчина.

Баби присіли старого. Стара розумом, молода вибухами розпуки, бо батько все ще потягав за Рудецьким.

— Скорше утоплюся, як би я мала вийти за безвусого, — голосила Салька. — Я не годна їсти, як він сидить при тім столі, що й я.

— Хлопче, — забалакав старий, прикликавши Рудецького до свого кабінету, — розглядайся за іншою дівчиною. Моя тебе не хоче. Я дитини не буду силувати. Завернув їй голову хто інший. І моя жінка тягне за ним. Жінка і донька, то завелика сила проти мене.

Може в годину після того до Добринських прийшов Стефан. Дівчина відтягнула його на бік.

— Щось вам маю сказати, — шипнула йому до вуха. — З Рудецьким справа порішена. Порішена остаточно і невідклично.

Стефан поблід, бо не сказала йому, як порішена.

— Як?... в який спосіб? — спитав і рукою стер з чола зимний піт.

— Він мав нині з татком поважну розмову... Вже порішено. Тато сказав своє тверде остаточне слово.

Стефан вже не питав другий раз. Прижмурив очи і ждав на смертельний удар. Йому було так, як тому, що привязаний до лавки лежить під ножом ґільотини і з прижмуреними очима жде на смертельний удар сталевого вістра.

— Троха мені жаль, що так сталося, та сталося — тягнула далі поволи, поволеньки і паслася муками Стефана, любувалася його лицем блідим, мов сніг.

— Рудецький вискочив як бомба з татової канцелярії і просто до мене:

„Чи це правда, що тато казав"? — цідив крізь зуби.

— Я йому відповіла:

„Не знаю, що тато вам казав, бо я не підслухую під дверми. Може тато говорив вам, що я не хочу вас і на очи бачити?"

— Рудецький відповів, що справді тато таке сказав йому, та він не може і не хоче вірити, що це правда. Тоді я сказала йому, що це найсвятіша правда і що я цього, що тато сказав, не зміню. Тоді Рудецький, начеб забув, що він не в своїй хаті, розкричався:

„Я знаю через кого це. Знаю, куди стежка в горох. Та я з ним порахуюся... з тим безличником, з тим хлопом. Нехай не думає собі, що дістане тебе. Хіба по моїм трупі! Для нас обох місця на цім світі нема!

„Думаєте, що перепудите мене?" — я йому сказала. — „Я не боюся. І він вас також не злякається. Пан Порубальський беться лиш на кулі, а стрілець знаменитий. Хочете, то пробуйте щастя!"

— Рудецький вхопив капелюх і, не попрощавшися, вибіг з хати. Я знаю, що не скінчиться так страшно, як він грозить. Він страшний трус.

Салька була приготована на вибух радости, подяки, цілунки. Та Стефан, ще блідий, підвівся спокійно з крісла і спокійно простягнув до неї руку.

— Дякую! — сказав. — Значить, вже можна балакати з татом і мамою?

— Можна. Не лиш можна. Треба.

На другий день Стефан прийшов до Добринських в повнім ґалі. Маму і доньку знайшов у сальоні. Коли сказав, пощо прийшов, обі відповіли:

— Не знаю, що тато скажуть, що муж скаже.

Пані Добринська пішла до канцелярії мужа. За хвилю вийшла і рукою запросила туди Стефана.

—Сідайте, прошу! — сказав Добринський, показуючи крісло коло свого стола.

Коли Стефан сів, господар промовив:

— Наробилиж ви мені клопоту, наробили! Ви збаламутили мені дитину. Я Сальцю призначив був для Рудецького... Так ми це уложили ще з його батьком... Чого ви так бліднете? Він вже не входить в рахунок. Поки що, дістав гарбуза.

Це „поки що" Добринський вимовив з притиском. Для вуха Стефана було це таке розкішне, як би нігтем потягнув шибі. Добринський говорив далі:

(Дальше буде).

ПРОБЛЄМАТИКА ТА ШЛЯХИ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЕННЯ

Українська Господарська Академія в Подебрадах традиційним звичаєм влаштувала 1 листопада свято 13 роковин проголошення самостійности Західньо-Української Республики.

Після короткої промови Ректора Академії, проф. Б. Іваницького, з докладом виступив на цім святі доцент О. І. Бочковський.

На вступі референт, характеризуючи значіння такого дня в інших народів, головно у Французів та Американців, зупиняється на специфічнім характері цих роковин в новітній історії українського народу; згадується те, що було та що є **національним імперативом для майбутнього** прямувати до нового й остаточного здійснення українського "Independence Day".

Цим мотивується тема цього докладу. Мало тільки згадувати та сумувати, — мовляв, було й минулося. Треба на аналізі тогочасного положення та на прикладі визвольних змагань інших народів зясувати **національну проблєматику** та тактику (шляхи) української визвольної боротьби на будуче. Зовнішні обставини неприхильні для українського народу. Але не тільки вони завинили остаточний неуспіх українського самостійництва. Масарик слушно доводить, що народи впадали в неволю здебільшого з власної вини.

Референт відтак зупиняється на деяких основних точках, як визвольної проблєматики, так і тактики.

Передовсім на питанню **самостійности.** Кожна поневолена нація природно та **стихійно** прямує до незалежности. **Але не** всі шляхи до неї однаково доцільні. Поневолені народи занадто перецінюють **зовнішні** атрибути самостійности, політичний її аспект, формальний суверенітет, а менше дбають про внутрішнє її закріплення. Наприклад Альбанія є формально самостійною державою; фактичнож була австрійською, а під теперішній час є італійською кольонією, бо албанський нарід не має покищо фундаментів під свою внутрішню, отже фактичну самостійність. Натомісць Катальонці формально починають саме бути автономною провінцією Еспанії, фактичнож Катальонія є вже майже самостійною державою й це через те, що на протязі останніх 20 років катальонський національний рух, використовуючи муніципальні методи громадської праці, поклав непохитні фундаменти під свою **фактичну державність.** Цим шляхом ішли також Чехи, від Гавлічка до Масарика — звідки великий успіх самостійних змагань. Цим пояснюється солідність чехословацької молодої держави. Взагалі чеський національно-визвольний рух, як з боку його ідеольоґічної проблєматики, так і практичної тактики та технічної методики можна вважати майже клясичним та зразковим. Всі поневолені народи багато дечого можуть навчитися від Чехів. Особливож Українцям варто докладно ознайомитися з перебігом чеського самостійницького руху. Чехи це либонь один з небагатьох народів, які не були заскочені непідготованими світовою війною та які не мусіли відтак імпровізувати свою визвольну тактику **ад гок** навздогін бурхливим подіям. На початку 1915 р. Масарик мав не тільки ідеольоґічну програму цієї боротьби — соціольоґічно фундаментально обґрунтовану, але й докладно продуману її тактику. Через це чехословацький політичний провід увесь час суверенно орієнтувався в міжнародній дуже складній ситуації, на простець, мовляв, прямуючи до своєї державної самостійности.

Це було можливо через те, що їхній лідер, **проф. Масарик,** вже від 1894 р. — отже за 30 років до війни, соціольоґічно почав обґрунтовувати національну проблєматику власного народу, тримаючи чеське питання у світовім маштабі.

Це власне давно є вже на часі для української справи, що по суті є **світовою проблємою; вона була одним із провідних мотивів великої війни, як це ствердили Р. Челен та Сетон Ботсон,** а саме тепер набуває міжконтинентального характеру. Річ у тім, що Росія совітська, а почасти також еміґраційна (евразійство) виразно орієнтується в напрямі Азії. У свою чергу в Азії жевріють вже панконтинентальні мрії (Паназія). Европа сама шукає порятунку в Паневропі. На цім тлі проблєма українська, передовсім **геополітично та економічно, стає світовою** з безсумнівними европейськими тенденціями взагалі, а зокрема культурними. Розробити українську національну проблєматику на цім тлі та під цим кутом зору є одним із загальних завдань української сучасности. Про цю актуалізацію української проблєми свідчить також зацікавлення нею з сучасній Европі, зокрема в **Анґлії** та навіть у Франції, доказом чого може бути недавня книга Евена: „Самостійність України та Франція", з дуже цікавими додатками до неї, з яких видно, що інтерес датується серед Французів не від сьогодні. Звичайно, це тільки початки цього нового підходу до українського питання. Але це є шлях, по якому йдучи, можна широко розвинути світовий аспект української проблєми. Доводиться ствердити, що під цим оглядом обєктивні обставини складаються сприятливіще для загального зрозуміння **інтернаціонального характеру українського питання. Є історичним анахронізмом дивитися на нього під кутом Москви чи Польщі.** Українське питання, природним розвитком річей, стало самостійною **східно-европейською справою.** Більше того: має перспективи стати **центральною проблємою** Сходу Европи, що залежатиме, зрештою, від **внутрішньої** консолідації та остаточного сформування української нації.

З інших точок національної проблєматики промовець зокрема присвятив увагу питанню **соборности.** Поневолена нація природно є соборницька. Гаслом всіх національно-визвольних рухів було — **„воля та обєднання".** Проте, політично, це питання є більш складне. Соборність не слід розуміти, так би мовити, механічно, себто, тільки у **територіяльнім значінню, але органічно,** тобто **—з погляду суспільности нації, незалежно від політичних кордонів.** Бувають обставини, коли навіть великі нації не можуть здійснити своєї державної, себто — територіяльної соборности. Яскравим прикладом під цим оглядом можуть бути Німці взагалі, а зокрема новітній неуспіх австро-німецького обєднання. Проте національно Німці програмово здійснюють соборницькі свої прямування. **Жадні кордони та жадні режіми, навіть окупантські, не можуть знищити живого відчування своєї національної соборности, якщо державно пошматований нарід його має.** Яскравим цього прикладом можуть бути саме Поляки в XIX. столітті. Територіяльна соборність це здебільшого фінальний момент визвольного руху; фіґурально кажучи, **дах,** а не **фундамент** національної будівлі (приклад Італія). Так-тично це добре розуміли, напр. Катальонці; у першу чергу свою державу вони будують у межах старобулого катальонського князівства й щойно відтак висувають домагання прилучення до нього тих етноґрафічних частин катальонської території, що належать до сусідніх провінцій (Валенсії, Араґонії, на Балеарських островах).

Референт відтак переходить до другої частини свого докладу, себто, **до зясування питань національно-визвольної тактики.** Тут він головну увагу звертає на велике значіння витворення та закріплення **внутрішньої самостійности** для кожного поневоленого народу як передумовини для державної його незалежности. Цитуючи Масарика, докладчик перестерігає перед переоцінюванням **квантитативного моменту** у визвольній боротьбі, себто виключне сполягання на числову великість народу та на великість площі його території на рахунок внутрішньої **інтенсифікації** орґанізаційної праці серед широкого загалу. Під цим оглядом Українці мають ще багато надолужувати. Референт порівнює культурне та господарське положення Західньо-Українських Земель, особливо пресу, книжну продукцію, поширення товариств з анальоґічним етапом серед Флямандців та зовсім мініатюрного ісляндського народу і ствержує, що з його боку глибша інтенсифікація цієї орґанізаційної праці є неминуча та можлива. Не можна власну чималу індоленцію виправдувати утиском окупаційного режіму. При кожнім режімі, якщо не просто, то замасковано, мовляв, методою, знаною в біольоґії під назвою **мімікі,** можна провадити чималу культурно-національну та господарську роботу. Докладчик ілюструє це твердження прикладами з латиської та фінляндської практики за часів найгіршого царського утиску. Дуже впливовим чинником у визвольній боротьбі може бути **пропаґанда,** звичайно, добре продумана та доцільна, а не базована на якихсь політичних примхах та випадкових комбінаціях. Прикладом невдалої та шкідливої для української справи пропаґанди можна вважати недавній виступ софійського часопису **„На сторожі" з приводу Гітлєра у звязку з українським питанням.** Незрозуміла апотеоза цього німецького „політика", яскраво руїнницького та деструктивного типу, делітантське звязування з ним майбутнього вирішення української справи, по суті зовсім безпідставне, політично нічим невиправдане й назагал безграмотне, викликало в Европі зовсім незаслужений, але для української справи мало сприятливий відгомін. Европа, що хоче заспокоєння та шукає шляхів до сконсолідування, не буде, природньо, симпатизувати та підтримувати українські визвольні змагання, орієнтовані на німецький гітлеризм. До речі, треба покінчити вже з леґендою про німецьке українофільство. **Німеччина стара та нова щодо Сходу Европи була й є русофільська** не тільки **політично,** але й **культурно.** (Культ Достоєвського, Толстого, російського модерного театру й т. д.) Зрештою, своє **„українофільство" Німці чудово виявили підчас окупації України, коли з їхньою допомогою заводилася федерація України з Москвою, як передетап до дальшої ліквідації української державної самостійности взагалі.** Якщо сьогодні Німці кокетують подекуди з українською ірредентою, так це виключно з метою дошкулити Польщі, а не з симпатій до національно-визвольних прямовань українського народу. Кінець своєї промови докладчик присвятив двом питанням, цікавим з погляду національно-визвольної акції поневоленого народу, а саме **терору** та **війни,** як засобів до полагодження самостійницьких змагань. Всупереч дуже поширеним поглядам, терор як метода визвольної боротьби є мало доцільний. Систематичний терор більше небезпечний для поневоленого народу ніж для ворога, бо вносить дезорґанізаційні та руїнницькі елєменти у національне життя. Небезпечний терор ще й через те, що за ним немов тінь слідком суне скрізь **провокація, яку чудово використовує ворог для деморалізації свого противника.** Врешті й найбільш небезпечний терор тому, що згодом він починає бути майже якимсь маніяцтвом та самоціллю, як напр. у **Македонців,** або **Ірляндців,** що сьогодні вже по інерції руйнують власну ірляндську державу, як учора нищили **ворожу** анґлійську. В кожнім разі, навіть як спорадичне явище підчас революції, терор досягає своєї мети тільки у народів з **високою загальною культурою,** поширеною національною свідомістю, як напр. у Фінів на початку цього століття, коли в 1904 р. в Гельсінґфорсі був убитий ґенерал-ґубернатор Бобріков, а цим актом царський уряд примушений був по звязку з неповодженням на Далекім Сході та загально-революційним настрою по цілій Росії — до капітуляції перед фінляндським автономізмом.

Політичною наївністю є також спекуляція на нову війну, як засобу до вирішення української справи. Війна це стихія й через це політичні її висліди мають випадковий характер. Доказом цього можуть бути Віденський конгрес та недавній Версальський мир. Війна — це Монте Карльо, рулета: іноді там можна, правда, виграти міліони й більше; проте жадний фінансіст не їздить до Монте-Карльо, щоб придбати там капітали для своїх інтересів. Війни були, є та певно не завтра щезнуть із світа. Але звідки певність, що нова світова війна вирішить краще українську справу, як минула? Чи є яка запорука, що після неї не буде ще знову якийсь новий Андрусів або Риґа? **Отже питання зовсім не в тім, щоби конче була нова війна, але в тім, щоб український нарід тепер був краще підготований до можливої війни чи революції, ніж як був у 1914-1918 р.р. Нема потреби бажати чи провокувати війну, але слід бути до неї завжди підготованими.** Як? Через вишколення певної кадри військових фахівців, які на випадок революції чи війни могли б зорґанізувати військово широкі маси. Мілітарний момент є важним у кожній визвольній боротьбі. Доказом цього можуть бути національні леґіони (польські, чеські, українські, жидівські і т. д.) у минулій війні, або обґанізація військових частин катальонським лідером, полковником Масією, напередодні еспанської революції, на які спираючись, він легко може розмовляти з Мадридом, відстоюючи інтереси катальонської держави.

Резюмуючи свій доклад, референт підкреслює знову моменти орґанізаційного порядку, пляновости та програмовости у визвольній боротьбі. **На будуче український нарід не сміє бути вже несподівано заскоченим евентуальними історичними подіями.** Український „день незалежности" перед нами: його треба очікувати, до нього готуватися. Це запорука, що український нарід дочекається також, як Американці та Французи, свого „Independence Day", своєї „Fete nationalite", вже не як споґаду про те, що було та минуло, але що настало, щоби залишилося на завжди!

Подебради, 1. XI. 1931.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КРОМПТОН, Р. АЙ.

Український виступ у Род Айленд Стейт Каледжі.

Американське Молоде Товариство „4— Club" влаштувало дня 1-го липня в Род Айленд Стейт Каледж артистичний вечір зі співами і танками ріжних національностей. Проводив тим святом Авґуст Занзіґ, Американець німецького походження. Він то запросив до участи в тім святі теж і Українське Молоде Товариство Танцюристів. Як ми прибули на це свято, то нас представила Українка Марія Шелест, котра є членкинею згаданого американського товариства, яка там дістала навіть недавно першу нагороду за те, що найліпше шиє. Вона теж належить і до українського клюбу танцюристів.

Як ми прибули на свято, то мали клопіт з орхестрою, бо думали, що вона невправлена й готово вийти нескладно. Але виратував нас з біди сам професор Занзіґ. Він заявив нам, що він добре обзнакомлений з українським народним мистецтвом і українською музикою. Розповів, що був в 1925 році на Україні, де перебув 3 місяці, та звидів між іншим такі чисто українські міста як Полтаву. Казав, що наслухався української музики, та що знає теж українські танки укладу В. Авраменка і, може легко грати нам на пяні до нашого танку.

Програма свята була друкована й не треба було заповідати точок. Але перед нашим виступом проф. Занзіґ вийшов на сцену і заповів наш виступ, подаючи, що це виступатиме Українське Товариство танцюристів з Вест Варвік, Р. Ай.

Публика приняла нас з горячими оплесками, як і щиро оплескувала наші танки. Між публикою було теж багато Українців, котрі мають діти в американській орґанізації. Їм певно радувалася душа, коли чужинці так гарно приняли наш виступ.

По танковім виступі заговорив до танцюристів проф. Занзіґ і підчеркнув, що в нім є німецька кров та взивав українські діти держатися свого й вчитися української мови, літератури й історії.

Президент Род Айленд Каледжу не міг налюбуватися танками та заявив танцюристам, що їх запрошує на осінь на виступ у каледжі.

Отак робимо свою роботу, яка неголосна, але теж важна й цінна, бо й вона змагає до того, щоби добути нашому українському імени славу і розголос.

В. Федорович.

Подружна зрада.

Іцик Каценямер входить вполудне до спальні і знаходить свою жінку в обняттях свого книговодця.

— Блюм!—реве шеф—ти з моєю жінкою!?

Свильований збігає до контори і каже до касієра:

— Виплатіть зараз пенсію Блюмови і хай іде на чотири вітри!

— За кілько йому виплатити?

— За три місяці згори.

— Це є 800 зол.

— Ні, 780.

— А що йому сказати?

— Він вже знатиме, за що йому обтягають!...

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союз, від. 292, повідомляє усіх своїх членів, що півр.чні збори відбудуться в суботу, 9-го липня, в годині 6.30 вечір, в гали при Кайперт ул. На ці збори має явитись кождий член. Уряд здасть звіт за пів року. Є також інші важні справи до полагодження, як участь в посвяченню прапорів 20 відділу і власний пікнік. Взиваєтся тих членів, котрі забувають про свої обовязки, щоби залишили свою байдужність, та виповняли свої обовязки точно. Бо не думайте собі, що ви тим робите комусь ласку, коли приходите на мітінги і платите точно свої вкладки, бо тим ви тільки виповняєте свої обовязки, які самі приняли на себе. — Н. Орманів, предс.; Т. Медвідь, кас.; П. Кізей і Павло Ващук, секретарі.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 10. липня, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Школу, 12340 Мекий улиця. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо Тов. кредитувало вам тоді, коли ви не мали праці. — П. Андрушків, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться 10. липня, в годині 1-ій пополудни, в гали де звичайно. Напоминається довгуючих членів, що коли не вирівнають своїх залеглостей на цім мітінгу, то будуть суспендовані. Бо коли урядник піде до хати до котрого члена, то стараються всякими викрутами позбутись його. — В. Чмир, пр.; Ю. Ступецький, кас.; В. Тарас, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що півр.чний мітінг відбудеться в неділю, 10. липня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж і Вест 7-ій ул. Кождий член обовязково повинен явитись, бо буде справоздання контр. комісії за пів року і є багато важних справ до полагодження. Довгуючі члени повинні прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мафтей Притуляк, предс.; Микола Бусько, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10 липня, в год. 1-ій пополудни, в гали Грож. Клюбу, 2376 Грейлінг ул. Кождий член обовязково повинен явитися на цих зборах, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься по волі вирівнювати свої залеглости, бо в противнім разі будеться поступати після статута. — М. Кулинич, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 9-го липня, в годині 7.30 ввечір, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої залеглі вкладки. Члени, котрі довгують більше як по три місяці, а не явиться на цей мітінг і не вирівнають своїх вкладок, будуть суспендовані. — Григорій Герасим, секр.

ЙОНГСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє усіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10 липня, точно в годині 2-гій пополудни, в гали де звичайно. На цей мітінг кождий член має явитися. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Буде звіт контр. комісії і є дуже важні справи до полагодження. Не явившийся член без важних причин заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Павлишин, предс.; Із. Сухий, кас.; Я. Білик, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10 липня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівнати свої вкладки. Буде звіт контрольорів за пів року. — Тимко Кальмук, рек. секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 132, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10. липня, в годині 12.30 в полудне. На зборах буде піврічне справоздання писаря фінансового і контролі. Буде дискусія в справі виміни наших грамот і плачення місячних вкладок на будуче. Проситься членів платити свої вкладки, бо каса відділу знова порожніє і в слідуючих місяцях знов прийдеться суспендовувати членів. — Гр. Куницький, голова; П. Гальма, рек. писар.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Великого, від. 87, повідомляє, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10-го липня, в годині 2-гій пополудни, в гали парохіяльній при Елікот Ровд. Буде піврічне справоздання і інші важні справи. Не явившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Микола Трояновський, пр.; Конст. Купер, рек. секр.

БОФАЛО, Н. Й. Повідомляється членів Тов. Укр. Сокіл, від. 304, що мітінг відбудеться в суботу, 9. липня, в годині 7.30 ввечір. На цей мітінг мають всі члени явитися. — С. Ваврів, секр.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 278, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться 10 липня. Кождий член повинен бути на цих зборах. Буде справоздання контрольорів за 6 місяців і справа нашої організації. Кождий член повинен вирівнати свої вкладки. — Я. Гоменюк, предс.

ОБОРН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 283, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 10. липня, в годині 2-гій пополудни, в своїм домі. Проситься членів зійтися на означений час, бо є важні справи до полагодження. Буде також справоздання касове за 6 місяців. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Гр. Мулик, рек. секр.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10 липня, в гали парафіяльній, зараз по Сл. Божій. Обовязком є кождого члена прийти на мітінг на час, бо є важна справа. Не явившийся член буде караний після ухвали. Звільнений тільки той член, що буде в той час працювати. — Михайло Дibрук, предс.; Ілько Лисогір, кас.; Павло Маряк, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10 липня, в годині 10 рано, в гали парафіяльній. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт каси за пів року. — Василь Михалюк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9 липня, в домі Укр. Громади на 23-тій і Брави ул., в 7-мій год. ввечір. Повідомляється інтересованих членів, що довжні члени будуть суспендовані. Знайте, що в часі суспенди ваші привілеї є в завішенню. Позамісцеві члени мають прислати моні-ордери на імя касієра N. Burak, а прислати на адресу секретаря: M. Turkot, 851 N. 24th St., Phila., Pa. Вписуйте жінок і дітей до Союза, де ви є найліпше забезпечені вразі випадку. — Дм. Люба, заст. предс.; Н. Бурак, кас.; М. Туркот, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 10 липня, в годині 2-ій пополудни, в гали парафіяльній, 45-47 Гавп Евеню, Пасейк, Н. Дж. Обовязком є кождого члена бути на мітінгу, бо є товариські справи до полагодження. — М. Швець, предс.; Гр. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9-го липня, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та вул., в годині 7-мій ввечір. На цих зборах кождий член має бути присутний, бо є дуже важні справи до полагодження. Буде також справоздання уряду. Проситься тих членів, що довгують по два місяці, щоби свій довг вирівнали, бо в противнім разі будуть суспендовані, з тої причини, що каса не є в силі платити за членів більше як два місяці. — Е. Парницький, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10 липня, точно в годині 4-тій пополудни. Обовязком є кождого члена і члениці прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої довги, бо довгуючі більше як 2 місяці будуть суспендовані. Не явившийся на мітінг член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. Будемо принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союза, без вступного. — Трис, предс.; Як. Резняк, кас.; Гр. Геба, секр.

ГРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ. Тов. Любов, від. 143, повідомляє всіх членів, що піврічний мітінг відбудеться 10 липня, в годині 2-ій пополудни, в церковній гали. Взивається всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — Павло Ландяк, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам 62 відділу, що місячні збори відбудуться в суботу, 9 липня, в годині 7-мій ввечір, в гали Мек Нікол, 62 ул. і Грейз Еве. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів і члениць прибути на згадані збори, бо є дуже важні справи до полагодження, котрі мусять бути полагоджені загалом членів. Проситься довгуючих членів вирівнати свої місячні вкладки, бо інакше поступиться після статута. Проситься членів привести своїх знакомих і кревних та вписати їх до У. Н. Союза, бо щоб пізніше не було запізно. — М. Черкас, предс.; П. Трафка, кас.; П. Кокодинський, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в пятницю, 8-го липня, в годині 7-мій ввечір, в Руськім Нар. Домі, 620 Мортон ул. Проситься всіх членів прийти на цей мітінг, бо є дуже важна справа до полагодження. Контр. комісія здасть звіт за пів року. Довгуючі члени обовязково мають бути на мітінгу, а позамісцеві мають написати листи про причину неплачення. — Н. Муляр, предс.; П. Блотний, кас.; В. Новак, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, що піврічний мітінг відбудеться 10 липня, в годині 3-ій пополудни, під ч. 1030 Вест 3-та ул., в гали парафіяльній. Проситься членів прибути в означений час і вирівнати свої місячні вкладки. Контр. комісія має здати звіт за пів року. Не явившийся член буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Вол. Ділинський, предс.; Мих. Гавриляк, кас.; Петро Ладний, секр.

РОВЕЙ, Н. Дж., Тов. Згода, від. 294, повідомляє усіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. липня, в годині 7.30 ввечір, в гали, де звичайно. Уряд просить всіх членів і члениць, котрі довгують по кілька місяців, прийти і вирівнати довги, бо інакше будуть суспендовані. Уряд і контр. комісія здадуть справоздання за пів року. Не явившийся урядник на піврічнім мітінгу заплатить кару 50 ц., а член 25 ц. — А. Нагребецький, гол.; С. Куришкін, кас.; Микола Моссора, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Цим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що мітінг відбудеться в суботу, 9-го липня, в годині 6-тій ввечір, в домі Укр. Громади, 3322 Норт Лавренс ул. На цім мітінгу присутність кождого члена конечна. Мітінг відділу не є ніяка кумівська справа, а справа асекурації, тому члени повинні зійтись і полагодити свої справи. Кождого члена, котрий не прибуде на мітінг, суспендується. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; Ол. Будай, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. ім. Князя Данила, від. 356, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 9 липня, в годині 7-мій ввечір, в домі Громади, 3322 Норт Лавренс ул. Проситься усіх членів прибути на мітінг, бо є багато справ до полагодження. Довгуючих членів напоминається прийти і заплатити свої довги, бо інакше будуть суспендовані. — М. Долиний, предс.; Гр. Лесик, кас.; Ол. Дзюрка, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 10 липня, в годині 2-гій пополудни, в гали на Делмор Евеню. Коли вам, товариші, ходить недопущення втрати запрацьованого через кілька літ товариського майна, то просимо прийти на мітінг і обговорити, як далі поступати. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх довгів, будуть суспендовані. — Семен Цап, предс.; А. Загута, секр.

ВЕСТБУРИ, Л. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9. липня, в годині 8-мій ввечір, в домі Стефана Гладкого, 805 Проспект Евеню. Проситься всіх довгуючих членів постаратися о вирівнання своїх залеглостей хоч частинно. Всі члени повинні явитись на мітінг. — Р. Каплун, предс.; К. Дідух, рек. секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє своїх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9 липня, в годині 7.30 ввечір. Контрольори здадуть справоздання і будуть інші важні справи, котрі мусять бути на цих зборах вирішені. Котрий член без важної причини не прийде на збори підлягає карі після статута. — Іван Глива, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться в суботу, 9-го липня, в годині 7.30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 214 Фултон ул. Обовязком є кождого члена прибути на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання урядників і контр. комісії, обговорення справи приготовання і скликання загальних зборів Союзовців в справі реформи У. Н. Союза та інші важні справи. Проситься вирівнати свої залеглости, щоби не наразитись на суспенду. Суспендовані члени можуть прийти на мітінг і вирівнати свою залеглість, то будуть приняті наново. — І. Кіценюк, предс.; К. Пілат, секр.; М. Генега, кас.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10. липня, точно в годині 2-гій пополудни, в гали церковній при Грове ул. На порядку дня буде справоздання за пів року. Обовязком є кождого члена явитись на цім мітінгу, а ті, котрі були суспендовані, коли не вирівнають своїх залеглости, будуть виключені з членства. Не явившийся член підлягає карі 1 дол., а урядник 2 дол. — М. Гудима, предс.; М. Дзядик, кас.; С. Кунікевич, секр.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Подається до відома всім членам Бр. св. Петра і Павла, від. 321, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 10 липня, в годині 1-ій пополудни, в парохіяльній гали. На цей мітінг всі члени обовязані прибути, а довгуючі і суспендовані повинні бодай в части вирівнати свої залеглости. Хто з довгуючих прийде на мітінг то буде ознакою, що він хоче бути членом, а хто не прийде, буде виключений з членства. Будуть важні справи до полагодження і справоздання контр. комісії за пів року. — Й. Яворський, предс.; Ф. Цюх, кас.; М. Фляга, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 192, подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що піврічний мітінг відбудеться 10 липня, в годині 2-гій пополудни, під ч. 222 Кінг ул., в Сітізен Клоб. Є багатоважних справ до полагодження, тому не явившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — М. Політило, предс.; А. Чорнобай, кас.; Мик. Німчин, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10 липня, в годині 2-гій пополудни, в льокали Укр. Гор. Клюбу. Проситься всіх членів явитись на зборах, бо є досить важних справ до полагодження. Контроля здасть свій звіт. — Р. Рубльовський, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10 липня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при 4-тій і Ворд ул. Порситься всіх членів конечно явитись, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих, щоби старались вирівнати свої залеглости. — Л. Благітка, предс.; Г. Забитко, кас.; Г. Стеців, секр.

НЕ ХОЧУТЬ ПИТИ ВИНА.

У Парижі радила міжнародня конференція торговців вина. Всі учасники нарікали дуже, що мають велику надвишку того „божеського напитку". Згідно зі звітами конференції, виріб вина зріс за останніх трицять літ на 34 міліони гектолітрів, коли тимчасом річне зужиття вина впало за останні літа на 55 літрів на одну особу.

Конференція ствердила, що і в винній торговлі зростає страшна конкуренція. Хоч відбут і зужиття постійно зменшується, всіх основують багато нових винниць. Конференція звернула на те увагу французької влади, бо французьким торговцям вина загрожують нові винниці. Покищо потішують себе тим, що в Фінляндії скасували заборону продавати алькоголь, а може скасують ще і в Злучених Державах.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

М. Рудницький.

З ДУМОК ПРО МИСТЕЦТВО.

Книжка — спроба порозуміння; спроба порозуміння — компроміс; компроміс — уступка ідеї для форми.

Найскладніші фільософічні проблеми виринають у справах, які кожний полагоджує автоматично: у справах світогляду та оцінки чужої творчости.

Письменник стає оригінальним інколи тільки тому, що вміє промовляти до пересічних читачів.

Поширюємо свій світогляд тільки тим, у що сумніваємося.

Велика трагедія для народу, коли він не дає своїм письменникам жити з пера; та ще більша, коли дає жити з пера не-письменникам.

Деякі мають для літератури таку велику пошану, що боронять творів, які не заслугують на ніяку пошану.

Поширити якусь ідею між загалом значить найчастіше: звузити її до загальної міри.

Рідні книжки любимо як рідних батьків: не любимо, коли вони занадто голосно пригадують нам, що ми повинні їх любити.

Письменник може нас навчити дечого тільки таким твором, при якому сам мусів чогось навчитися.

Найшкідливіші твори мистецтва ті, що за всяку ціну, — інколи навіть безкорисно — хотять бути корисні.

Найсильнішим доказом на те, що література є зеркалом нашого життя — факт, що в ній багато більше води як твердого грунту.

Автор, який гадає, що сповнює патріотичний обовязок, коли пригадує його своїм читачам, не має високого погляду ні про своїх читачів ні про обовязки письменника.

Вживати сильних слів і вірити непохитно в свій світогляд — прикмета молодости. Яке щастя для літератури, що письменники старіються!

Деякі письменники так сильно заняті освітою загалу, що не мають часу зайнятися власною.

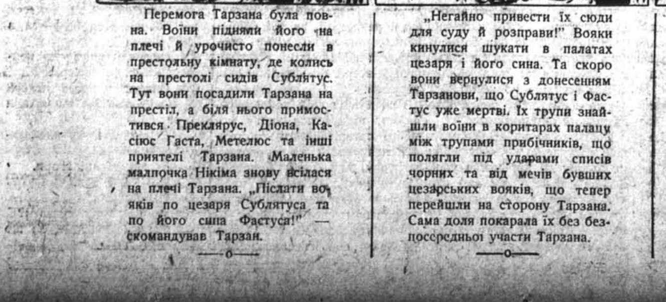
Літературний твір не мусить мати глибшого світогляду, ніж гарна жінка; вся сила їхнього впливу на нас у тому, що ми знаємо, коли про що мовчати і як думки заступати враженнями.

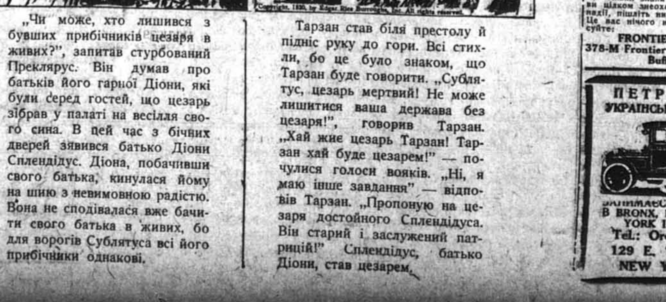
ПАМЯТНИК ДЛЯ ОСНОВНИКА КАКАОВОГО ЕКСПОРТУ.

Уряди в Ацера та Кумасі, головних містах Золотого Побережа в Африці, готовляться поставити памятник основникові тамошнього вивозу какаових зерен. Звався він Тете Квасі. Хто це був Тете Квасі? То був незнатний чоловік, по фаху коваль. Він у 1879 році перший привіз какаові зерната з еспанського острова Фернандо По та посадив їх у своєму городі. Чотири роки пізніше мав уже перший збір, за який дістав фунт стерлінгів. Квасіїв почин був основою повільного розвитку плекання какао, яке тепер покриває рівно половину всього світового запотребування. Перший більший вантаж какового зерна вислали із Золотого Побережа в 1891 році всього 80 фунтів вартости чотирох фунтів стерлінгів. За сорок літ опісля дійшов вивіз какового зерна із Золотого Побережа за рік до 250 тисяч тон. Коли в 1871 році на Золотому Побережі росло лише одно какаове дерево, сьогодні їх число подають на 200 мільйонів штук.

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(77)

Перемога Тарзана була повна. Воїни підняли його на плечі й урочисто понесли в престольну кімнату, де колись на престолі сидів Сублятус. Тут вони посадили Тарзана на престіл, а біля нього примостився Прекляpус, Діона, Касіюс Гаста, Метелюс та інші приятелі Тарзана. Маленька малпочка Ніkіма знову всілася на плечі Тарзана. „Післати воїнів по цезаря Сублятуса та по його сина Фастуса!" — скомандував Тарзан.

„Негайно привести їх сюди для суду й розправи!" Вояки кинулися шукати в палатах цезаря і його сина. Та скоро вони вернулися з донесенням Тарзанові, що Сублятус і Фастус уже мертві. Їх трупи знайшли воїни в коритарах палацу між трупами прибічників, що полягли під ударами списів чорних та від мечів бувших цезарських вояків, що тепер перейшли на сторону Тарзана. Сама доля покарала їх без безпосередньої участи Тарзана.

„Чи може, хто лишився з бувших прибічників цезаря в живих?", запитав стурбований Прекляpус. Він думав про батьків його гарної Діони, які були серед гостей, що цезарь зібрав у палаті на весілля свого сина. В цей час з бічних дверей зявився батько Діони Спленідус. Діона, побачивши свого батька, кинулася йому на шию з невимовною радістю. Вона не сподівалася вже бачити свого батька в живих, бо для ворогів Сублятуса всі його прибічники однакові.

Тарзан став біля престолу й підніс руку до гори. Всі стихли, бо це було знаком, що Тарзан буде говорити. „Сублятус, цезарь мертвий! Не може лишитися ваша держава без цезаря!", говорив Тарзан. „Хай живе цезарь Тарзан! Тарзан хай буде цезарем!" — почулися голоси вояків. „Ні, я маю інше завдання" — відповів Тарзан. „Пропоную на цезаря достойного Спленідуса. Він старий і заслужений патрицій!" Спленідус, батько Діони, став цезарем.